

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ

Далибор ПЕШИЋ • Борис АНТИЋ

**БЕЗБЕДНОСТ
САОБРАЋАЈА
– ПРОЦЕНЕ ШТЕТА –**

БЕОГРАД
2020.

Далибор Пешић, Борис Антић
БЕЗБЕДНОСТ САОБРАЋАЈА – ПРОЦЕНЕ ШТЕТА
I издање

Рецензенти:	др Милан Вујанић др Крсто Липовац
За издавача:	декан, др Небојша Бојовић
Главни и одговорни уредник:	др Маријана Петровић
Технички уредник:	Гордана Марјановић
Корице:	Предраг С. Здравковић
Издавач:	Универзитет у Београду – Саобраћајни факултет, Војводе Степе 305; телефон: 3976–017; фах: 3096–704; http://www.sf.bg.ac.rs
Припрема:	Издавачка делатност Саобраћајног факултета телефон: 3091–344; e-mail: izdavacka_delatnost@sf.bg.ac.rs
Штампа:	Пекограф д.о.о., 11080 Земун, Војни пут 258/д телефон/фах: 3149–166; e-mail: pekograf@sbb.rs http://www.pekograf.com
Тираж:	150 примерака
ISBN 978-86-7395-416-5	

На основу одлуке Уређивачког одбора Саобраћајног факултета Универзитета у Београду број 1322/2 од 27. децембра 2020. године, одобрава се за употребу у настави као основни уџбеник за предмет "Безбедност саобраћаја – процене штета" на основним студијама.

СIP – КАТАЛОГИЗАЦИЈА У ПУБЛИКАЦИЈИ
Народна библиотека Србије, Београд

340.691:656.1.08(075.8)
368.21.025.72(075.8)

ПЕШИЋ, Далибор, 1978-

Безбедност саобраћаја : процене штета / Далибор Пешић, Борис Антић. - 1. изд. - Београд : Универзитет, Саобраћајни факултет, 2020 (Земун : Пекограф). - 152 стр. : илустр. ; 25 cm

Тираж 150. - Белешка о ауторима: стр. 151-152. - Библиографија: стр. 147-150.

ISBN 978-86-7395-416-5

1. Антић, Борис, 1972- [аутор]

а) Вештачење -- Саобраћајне несреће б) Процена штете -- Моторна возила

COBISS.SR-ID 283006476

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР.....	7
СПИСАК КОРИШЋЕНИХ СКРАЋЕНИЦА.....	9
СПИСАК ТАБЕЛА.....	11
СПИСАК СЛИКА.....	11
1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	15
1.1. Безбедност саобраћаја, појам, дефиниције, величина проблема.....	15
1.2. Процене штета у саобраћају и транспорту.....	23
1.3. Појам штете.....	24
2. НОРМАТИВНИ ОКВИР.....	27
2.1. Основни појмови.....	27
2.2. Закони.....	31
2.2.1. Закон о облигационим односима.....	31
2.2.2. Закон о судским вештацима.....	31
2.2.3. Закон о осигурању имовине и лица.....	32
2.2.4. Закон о обавезном осигурању у саобраћају.....	33
2.3. Правилници.....	35
2.3.1. Јединствени критеријуми.....	35
3. ПРИЈАВА ШТЕТЕ.....	37
3.1. Поступак пријаве штете.....	37
3.2. Записник о оштећењу.....	42

4.	ЗАПИСНИК О ОШТЕЋЕЊУ	45
4.1.	Садржај и структура.....	45
4.2.	Опис оштећења	48
4.2.1.	Замена.....	49
4.2.2.	Поправка.....	49
4.2.3.	Контрола / подешавање.....	50
4.2.4.	Заштита, фарбање и лакирање.....	50
4.2.5.	Фотографисање.....	50
4.3.	Други облици записника о оштећењу.....	53
4.3.1.	Допунски записник о оштећењу.....	53
4.3.2.	Записник о оштећењу реконструкцијом.....	54
4.3.3.	Снимање штете на возилима са елементом иностраности (RP, 999, CD, COLL, возила узетим у лизинг закуп од иностранних фирми, као и возила стране регистрације).....	55
4.4.	Нормирање радова поправке	56
4.5.	Приговор на Записник.....	57
5.	УТВРЂИВАЊЕ ВИСИНЕ ШТЕТЕ.....	59
5.1.	По рачуну / предрачуну	59
5.2.	По нагодби / погодби	62
5.3.	Тотална штета	63
5.3.1.	Калкулација висине штете.....	64
5.3.2.	Утврђивање вредности возила.....	64
5.3.3.	Додатна опрема возила	67
5.3.4.	Вредност возила према годинама старости и погону.....	68
5.3.5.	Опште стање возила	81
5.3.6.	Начин експлоатације	82
5.3.7.	Инвестициона улагања.....	82
5.3.8.	Понуда и тражња – цене на тржишту	83
5.3.9.	Калкулација вредности спашених делова	83
5.3.10.	Умањење / увећање вредности возила.....	86
5.4.	Остали утицаји на утврђивање висине штете	88
6.	УЛОГА И ЗАДАТАК ВЕШТАКА / ПРОЦЕНИТЕЉА ШТЕТЕ.....	91
6.1.	Вештак, стручно лице, проценитељ штете, ликвидатор	91
6.2.	Поступци у којима се ангажују вештаци, односно проценитељи штета	92
6.3.	Задатак вештака, односно проценитеља штете	94
6.4.	Дужности вештака / проценитеља штете	95
6.5.	Права вештака / проценитеља штете	97

7. ИЗВЕШТАЈ ВЕШТАКА О ПРОЦЕНИ ШТЕТЕ – НАЛАЗ И МИШЉЕЊЕ	99
7.1. Структура и саставни делови Извештаја.....	100
7.1.1. Подаци о возилу	100
7.1.2. Вредност возила	100
7.1.3. Вредност поправке возила	101
7.1.4. Закључак – мишљење	102
7.2. Примери Извештаја о процени штете.....	103
7.2.1. Пример 1 – Извештај вештака појединца	103
7.2.2. Пример 1 – Извештај комисије вештака	109
8. ИДЕНТИФИКАЦИЈА МОТОРНИХ ВОЗИЛА	115
8.1. VIN код.....	116
8.1.1. Садржај и структура VIN кода.....	116
8.1.2. Правила означавања	119
8.2. Означавање мотора.....	121
8.3. Примери означавања шасије и мотора	122
9. САВРЕМЕНИ СОФТВЕРИ ЗА ПРОЦЕНУ ШТЕТА НА ДРУМСКИМ ВОЗИЛИМА... ..	125
9.1. Audatex.....	126
9.2. Eurotax-ERE.....	129
9.3. UltraMate.....	132
9.4. Закључна разматрања о софтверима за процене штета	135
10. ПРИЛОЗИ	137
10.1. Примери тестова за проверу знања	137
10.1.1. Тест 1.....	137
10.1.2. Тест 2.....	141
10.2. Примери писменог дела испита	143
10.2.1. Писмени задатак 1	143
10.2.2. Писмени задатак 2	143
10.3. Питања за писмени и усмени део испита	144
11. ЛИТЕРАТУРА	147
БЕЛЕШКА О АУТОРИМА.....	151



ПРЕДГОВОР

Уџбеник безбедност саобраћаја – процене штета намењен је првенствено студентима Саобраћајног факултета у Београду, који у оквиру свог наставног плана и програма изучавају управо предмет под тим називом. Поред студената Саобраћајног факултета Универзитета у Београду, овај уџбеник је таквог концепта да може послужити и студентима других факултета, високих и виших школа на којима се са овог аспекта изучава област безбедности саобраћаја, вештачења, односно експертиза саобраћајних незгода и процена штета. Поред кључних обрађених тема, саставни део уџбеника представљају и примери тестова и писмених задатака, као и питања за усмени део испита, што студентима може додатно помоћи око припреме теме.

С обзиром на специфичност обрађене теме у овом уџбенику, исти могу користити и практичари, односно професионалци у овом пољу, вештаци, проценитељи штета, ликвидатори, лица која раде у осигуравајућим компанијама и сва друга лица, којима штета, накнада штете, поступци за процену и калкулацију штета, представља основни или допунски део свог занимања.

Када се говори о накнади штете, иста представља поступак који има за циљ да врати стање ствари пре настанка штетног догађаја. Другим речима, штета мора да се надокнади. Некада је то могуће враћањем ствари у пређашње стање – нпр. поправком, а некада није, па се мора део, или цела штета надокнадити у новцу, или на неки други начин. Посебно је ово комплексно када се ради о нематеријалној штети, нпр. повреде или смрт лица, јер се тада по правилу поставља питање хуманости дефинисања вредности нечијег живота и колико кошта нечији живот. Међутим, у данашње време је то уобичајена пракса свуда у свету, па и за такве случајеве постоје калкулације, каталози и све што је неопходно.

Код саобраћајних незгода штета може бити материјална и нематеријална, а поступци које саобраћајно-технички вештак, односно проценитељ штете спроводи се односе на материјалну штету. Са друге стране, начин спровођења процена штета на моторним возилима мора бити усаглашен ме-

ђу лицима која врше процену, тако да разлике буду занемарљиве. У том смислу развијени су и јединствени критеријуми за процену штета на моторним возилима, који су посебно и детаљно обрађени у уџбенику.

Поступак процене штете започиње пријавом штете, а затим следе поступци идентификације моторног возила, попис оштећења, а након тога следи сама процена штете применом одговарајућих критеријума. Када се спроведе процена, следи други део, ликвидација штете и сама накнада.

Саставни део накнаде штете је и познавање одговарајућих норматива, као што су Закон о осигурању имовине и лица, затим Закон о облигационим односима и други, јер се познавањем наведених норматива на адекватан начин може спровести правни поступак накнаде штете. С тим у вези, посебна захвалност, за веома корисне смернице, коментаре и сугестије у правном делу, иде Милутину Маринковићу, адвокату, колеги и пријатељу, који је у мору својих обавеза пронашао времена да овај уџбеник буде бољи, квалитетнији, употребљивији.

Коначно, у данашње време, савремени поступци за процену штета подразумевају, као и у свим осталим пољима, коришћење савремених софтвера и рачунарских алата. Они умногоме олакшавају и убрзавају рад са проценама штета. С тим у вези, до сада у свету су развијени су користе се бројни програмски пакети за процену штета, а неки од њих су онлајн и управо њиховом заслугом, број разрешених случајева процене штета је значајно увећан и што у мору штета представља позитиван корак за бржем решавању случајева накнада штета. Одређена искуства у коришћењу ових софтвера су пренета и у уџбеник, а нашем колеги Богољубу Марковићу, инж. саобраћаја, који је срдечно посветио своје време и спровео одговарајуће лектуре како овом делу, тако и у осталом делу књиге, припада неизмерна захвалност за пружену помоћ.

Надам се да ће овај уџбеник, осим студентима, помоћи свима онима, који се баве тематиком процене штета на моторним возилима у друмском саобраћају.

Аутор